

deri ligger For skjellen; Privilegiet er efter min Overbeviisning Kobberfabrikantens Ret, forsaavidt det ikke er inddraget. Nu er det ved forskellige Forhold, som have bestaaet, inddraget for de andre Værker med Undtagelse af Brede; er Brede et Kobberværk, saa besidder det, det er min fulde Overthydning, sit Kobberføreprivilegium med fuldkommen saa god Ret som alle de andre Privilegier, som vi efterhaanden have afløst, og er Brede ikke et Kobberværk, saa troer jeg ikke, at det har Kobberførerprivilegium, thi det har efter min fulde Overbeviisning kun Kobberførerprivilegium derved, at det fabrikerer og tilvirker Kobber; naar vi altsaa ville tage denne Sag under Overveielse og behandle den til Ende, saa troer jeg, at man maa gaae ud derfra. Den ærede Minister har sagt: naar vi ved Lov give Kobberførerret til enhver Kobbersmed i hele Landet, saa falder derved Bredes Privilegium bort; jeg troer ikke, at han har Ret deri, vi kunne vel gjøre det ved Lov, fordi vi kunne gjøre enhver Ting ved Lov, men saa kunde vi ogsaa forleden Dag have affkaffet Kroen paa Fjans uden at give Penge for den; det er det, som skal undersøges; vi have mange Gange affkaffet saadanne Ting, men vi have efterhaanden betalt derfor; hvormeget Bredes Privilegium er værd, om det er Noget værd, skal jeg slet ikke her indlade mig paa at undersøge, men jeg skal kun gjøre opmærksom paa, at jeg troer, at man ved den fremtidige Behandling af denne Lov maa holde fast, at Regjeringen med Hensyn til de Kobberværker, der ikke allerede have afgivet deres Kobberførerprivilegier til den, har det i sin Haand at tage dem tilbage, naar den vil; dette er f. Ex. saaledes Tilfældet med Frederiksværk, som ved Salg er gaaet over i andre Hænder; man maa erkjende, at dette Privilegium bestod med ligesaa god Ret som mangfoldige andre Privilegier, f. Ex. denne Kro paa Fjans, Færgefarten ved Ålfens, kort sagt alle den Art Privilegier, der ere blevne kaldte reelle, som have bestaaet i en lang Række af Aar, og som man, jeg vil meget gjerne indrømme, mere af Billighedsgrunde end som en Nødvendighed af Bestemmelse, der laae i Loven, har maattet af finde sig med. Jeg samler Alt, hvad jeg her har sagt, i Følgende: Kobbersmedene have ingen Ret ligeoverfor Kobberværkerne til at forlange, en-

ten at Kobberføringen fra Kobberværernes Side skal høre op, eller at de skulle faae Adkomst til Kobberføring, og at Kobberværkerne, forsaavidt deres Privilegier ikke ved tidligere Forholdsregler ere blevne indskrænkede eller hævede, have Adkomst til Kobberføring, saalænge de ere Kobberværker, det vil sige tilvirke Kobber. Hvilken Vel man nu end iøvrigt vil gaae med Kobberføringen, om man vil gaae derhen til, at man, for at slydestgjøre Næringslovens Bestemmelser, vil hæve Kobberføringen i det Hele taget, derom skal jeg ikke ytre Noget, men jeg troer, at ligesom man ikke har givet Næringsfriheden umiddelbart, men har udsat Lovens Strafftræden i nogle Aar, indtil Omstændighederne medførte, at Næringsfrihed kunde indtræde — det gled saa jævneren hen — saaledes vilde det være urigtigt, dersom man holdt sig til den fastsatte Tid, Aaret 1862; jeg troer, at man skal lade nogle Aar gaae hen, for at de forskellige Forhold kunne ordne sig. Hvilke Haandværkere der forøvrigt kunne sætte sig ned paa Landet, og hvilke ikke, beroer for en væsentlig Deel paa disse Haandværkers forskellige Bestaaffenhed; Kobbersmederiet f. Ex. maa, dersom det skal udvikle sig saaledes, at det for Diebliffet kan levere Varer til nogenlunde billig Priis, gjøre betydelige Fremskridt fra hvad det nu er; naar man gaaer hen til de Lande, hvor Haandværksvirksomheden er udviklet, saa vil man finde Kobbersmedværkstederne der ganske anderledes end dem, som vi nu kjende her; disse kunne med de Mibler, som nu staae til Raadighed, ikke tilvirke disse Gjenstande med Fordeel, de ville ikke kunne sprede Værksteder om paa Landet, som til passende Priser ville kunne forsyne det med de behørigte Kobbervarer; det vil ikke staae i deres Magt. De kunne ved Smaagjenstande forbinde det med et Par andre Haandteringer, som det i visse Maader ligger temmelig nær, men dog ikke nærmere, end at Kobbersmederiet kun kan udøves i de Værksteder, hvor disse Haandteringer udøves med stor Dygtighed. Jeg vil slet ikke nævne Messinglageriet, thi det ligger Kobbersmederiet meget nær, men naar Blikkenslageriet og Plattenlageriet gaaer over til Hammerarbejde, saa ligger det Kobbersmederiet saa nær, at disse Haandteringer i Almindelighed kunne drives af de Samme. Naar de nævnte to Haandteringer